

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Petra Mikeše a soudců Milana Podhrázkého a Aleše Sabola v právní věci žalobce: **Ing. J. H.**, proti žalovanému: **Finanční úřad pro Ústecký kraj**, se sídlem Dlouhá 3359, Ústí nad Labem, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 29. 4. 2019, čj. 1309679/19/2501-80542-507591, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 19. 11. 2019, čj. 15 Af 26/2019-24,

t a k t o :

- I. Žalobci **se neustanovuje** zástupce pro řízení o kasační stížnosti.
- II. Kasační stížnost **se zamítá**.
- III. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.
- IV. Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává**.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Rozhodnutím žalovaného byly žalobci (dále „stěžovatel“) zamítnuty jeho námitky proti exekučnímu příkazu na přikázání pohledávky z účtu, přičemž exekučním titulem je vykonatelný výkaz nedoplatků v celkové výši 25 622 Kč, který je sestaven z nedoplatků na dani z nemovitých věcí. Proti tomuto rozhodnutí žalovaného podal stěžovatel žalobu u Krajského soudu v Ústí nad Labem (dále „krajský soud“). Následně požádal o osvobození od soudních poplatků, přičemž svoji žádost dále doplnil návrhem na ustanovení zástupce z řad advokátů.

[2] Krajský soud usnesením specifikovaným v záhlaví nepřiznal stěžovateli osvobození od soudních poplatků a zároveň zamítl návrh na ustanovení zástupce z řad advokátů. Uvedl, že pro posouzení žádosti stěžovateli zaslal výzvu k doložení majetkových poměrů, avšak stěžovatel na ni nereagoval. V důsledku jeho pasivity nebylo možné zjistit, zda jsou u stěžovatele splněny předpoklady pro osvobození od soudních poplatků a současně tím nebyla splněna ani první zákonná podmínka pro ustanovení zástupce z řad advokátů.

II. Obsah kasační stížnosti

[3] Proti usnesení krajského soudu podal stěžovatel kasační stížnost, z důvodů tvrzených podle § 103 odst. 1 písm. a), b), c), d), e) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), a navrhl zrušení napadeného usnesení. Uvedl, že krajský soud hrubě a účelově zkreslil rozhodný skutkový i právní stav věci, k čemuž se neměl možnost jakkoli vyjádřit. Stěžovateli tak byla upřena jeho základní práva. Krajský soud se nezabýval meritorním posouzením věci, přestože žaloba byla podána řádně, důvodně a včas. Žádost o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce z řad advokátů byla prokázána a doložena rozhodnými údaji. Stěžovateli tak byla upřena možnost k ochraně jeho práv. V rámci kasační stížnosti navrhl přiznání odkladného účinku a požádal o přiznání osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce z řad advokátů.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[4] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost je podána včas a jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná. Nejvyšší správní soud nerozhodoval o návrhu stěžovatele na osvobození od soudních poplatků, neboť dle usnesení rozšířeného senátu ze dne 9. 6. 2015, čj. 1 As 196/2014-19, č. 3271/2015 Sb. NSS, řízení o kasační stížnosti proti rozhodnutí krajského soudu o procesním návrhu nepodléhá povinnosti zaplatit soudní poplatek. Poté přezkoumal napadené usnesení krajského soudu v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), ověřil při tom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti, a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

[5] Součástí kasační stížnosti je i návrh na ustanovení zástupce. Nejvyšší správní soud se tedy dále zabýval tímto návrhem.

[6] V řízení o kasační stížnosti, která směřuje proti rozhodnutí upravujícím vedení řízení, není podle bodu [29] výše citovaného usnesení sp. zn. 1 As 196/2014 vyžadováno povinné zastoupení stěžovatele advokátem podle § 105 odst. 2 s. ř. s. Stěžovatel vymezil důvody svého nesouhlasu se závěry krajského soudu v rozsahu postačujícím pro posouzení kasační stížnosti a zároveň předmětem řízení o kasační stížnosti je otázka takové povahy, že k ochraně práv stěžovatele není advokáta nezbytně třeba, což je jednou z nutných podmínek pro ustanovení zástupce z řad advokátů v řízení o kasační stížnosti dle § 35 odst. 10 s. ř. s. Postačí se totiž vymezit proti závěrům krajského soudu, zda stěžovatel řádně doložil či nedoložil své majetkové poměry. K takové argumentaci není třeba právního vzdělání ani jakákoliv praxe v právní oblasti. Z výše uvedených důvodů proto soud

pokračování

stěžovateli advokáta pro řízení o kasační stížnosti neustanovil. Nadto je Nejvyššímu správnímu soudu z jeho úřední činnosti známo, že stěžovatel vystupoval před tímto soudem v řadě řízení. Z poslední doby lze zmínit např. řízení vedené u zdejšího soudu ve věci sp. zn. 4 As 94/2019, v rámci něhož byl již seznámen s tím, že zastoupení advokátem není v případě přezkumu procesních rozhodnutí podmínkou projednání kasační stížnosti, přičemž stejně jako v řadě jiných svých řízení, vedených před Nejvyšším správním soudem, si stěžovatel ani zde sám zástupce nezvolil. Za těchto okolností bylo nadbytečné ponechávat stěžovateli další prostor pro případnou volbu zástupce pro řízení o této kasační stížnosti.

[7] Jak již bylo výše uvedeno, v dané věci se jedná o kasační stížnost proti usnesení krajského soudu, který stěžovateli nepřiznal osvobození od soudních poplatků a současně zamítl návrh na ustanovení zástupce z řad advokátů. Nejvyšší správní soud nerozhodoval o návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti, jelikož o kasační stížnosti rozhodl přednostně a zejména z toho důvodu, že by to bylo nadbytečné. Krajský soud nemůže zastavit řízení po marném uplynutí lhůty k uhrazení soudního poplatku při podání kasační stížnosti proti usnesení o zamítnutí žádosti o osvobození od soudních poplatků (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 10. 2018, čj. 8 As 198/2018-17, č. 3805/2018 Sb. NSS). Krajský soud navíc svými výroky výslovně stanovil, že v případě podání kasační stížnosti proti jeho usnesení má stěžovatel možnost zaplatit soudní poplatek za žalobu, resp. za návrh na přiznání odkladného účinku, až do 15 dnů od doručení rozhodnutí Nejvyššího správního soudu. Odkladný účinek podané kasační stížnosti tak fakticky nastal již na základě výroků krajského soudu.

[8] Nejvyšší správní soud dále přistoupil k samotnému posouzení kasační stížnosti v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů.

[9] Stěžovatel namítal, že krajský soud hrubě a účelově zkreslil rozhodný skutkový i právní stav věci, k čemuž se neměl možnost jakkoli vyjádřit, a žádost o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce z řad advokátů bylo prokázané a doložené rozhodnými údaji.

[10] Podle § 36 odst. 3 s. ř. s. platí, že *účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků.*

[11] Podle § 35 odst. 10 věty před středníkem s. ř. s. platí, že *navrhovateli, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to nezbytně třeba k ochraně jeho práv, může předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát;*

[12] Smyslem institutu osvobození od soudních poplatků je umožnit přístup k soudní ochraně i těm účastníkům, kteří se vzhledem ke své majetkové a finanční situaci nacházejí v tíživých sociálních poměrech. Je na účastníku, aby dostatečně konkrétně sdělil soudu, jaké jsou jeho osobní a majetkové poměry, a současně předložil důkazní prostředky osvědčující jeho nemajetnost. Nesplní-li účastník tuto svou povinnost, soud výdělkové a majetkové možnosti sám z úřední povinnosti nezjišťuje (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 1. 2005, čj. 7 Azs 343/2004-50, č. 537/2005 Sb. NSS). Pokud tedy účastník nedoloží své, byť i tvrzené minimální příjmy, je dán důvod pro zamítnutí

jeho žádosti o osvobození od soudních poplatků (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 7. 2007, čj. 8 Ans 2/2007-51).

[13] Krajský soud po obdržení žádosti o osvobození od soudních poplatků zaslal stěžovateli přípis ze dne 24. 9. 2019, čj. 15 Af 26/2019-14, v němž jej informoval o nutnosti vyplnění prohlášení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech pro osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce (dále jen „prohlášení“). Dne 7. 10. 2019 podal stěžovatel proti přípisu námitky, požadoval prodloužení 10 denní lhůty k vyplnění zaslaného prohlášení a navrhoval zrušení napadeného přípisu a přikázání věci jinému soudu prvního stupně, přičemž své osobní, majetkové a výdělkové poměry nijak neobjasnil. Dne 6. 11. 2019 krajský soud obdržel další podání, v němž stěžovatel zopakoval již dříve uplatněnou argumentaci a opět nijak neobjasnil své osobní, majetkové a výdělkové poměry.

[14] Z obsahu spisu krajského soudu vyplývá, že stěžovatel s krajským soudem aktivně komunikoval. Krajskému soudu popisoval poškození jeho PC disku, útrapy spojené s léčbou a podával námitky podjatosti. Ze spisu nic nenasvědčuje tomu, že by stěžovateli něco dalšího bránilo uvést hodnověrným způsobem jeho majetkové a sociální poměry. Pokud jde o tvrzené zdravotní obtíže a poškození PC, pak je třeba uvést, že vyplnění prohlášení není nijak složitý úkon. Lze jej vyplnit i ručně, navíc stěžovatel svá podání činil elektronicky a tudíž zjevně byl schopen výpočetní techniku využít. Jeho podání v průběhu řízení byla značně rozsáhlá, tudíž ani blíže nespecifikované onemocnění mu nemohlo bránit doložit soudu prohlášení, jehož vyplnění by stěžovateli nemohlo zabrat více úsilí než vytvoření jiných podání, kterými se obracel na soud. Povinností žalobce bylo prokázat rozhodné skutečnosti, aby soud případně mohl vyhovět jeho žádosti. Stěžovatel však požadované listiny a tvrzení nedoložil. Krajský soud tak nemohl ověřit, zda jsou u stěžovatele skutečně splněny podmínky pro osvobození od soudních poplatků ve smyslu ustanovení § 36 odst. 3 s. ř. s. Z výše uvedeného důvodu krajský soud osvobození od soudních poplatků stěžovateli správně nepřiznal, a jelikož nebyly splněny předpoklady pro osvobození od soudních poplatků, návrh na ustanovení zástupce z řad advokátů podle § 35 odst. 10 s. ř. s. správně zamítl.

[15] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že krajský soud nijak nezkreslil skutkový a právní stav věci, neboť vycházel z podkladů založených v soudním spisu. Stěžovatel měl možnost vyjadřovat se ke všem podkladům a v celé šíři soudního řízení, což ostatně aktivně činil (viz jeho přípisy ve spisu krajského soudu na č. l. 8, 18 a 22). Nejvyššímu správnímu soudu není zřejmé, v čem stěžovatel spatřuje „řádnou, včasnou a prokázaně doloženou“ žádost o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce z řad advokátů, když na výzvu krajského soudu týkající se prokázání majetkových poměrů reagoval vždy pouze žádostí o prodloužení 10 denní lhůty k vyplnění zaslaného formuláře a navrhoval zrušení napadeného přípisu a přikázání věci jinému soudu prvního stupně. Stěžovateli dále nebyla upřena možnost meritorního přezkumu ve věci, neboť jak již Nejvyšší správní soud uvedl v bodě [7] tohoto rozsudku, stěžovatel bude moci po vydání rozhodnutí o kasační stížnosti v přiměřené lhůtě 15 dnů zaplatit soudní poplatek za žalobu. Námitky stěžovatele proto nejsou důvodné.

IV. Závěr a náklady řízení

pokračování

[16] Z výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji podle § 110 odst. 1 věty poslední s. ř. s. zamítl.

[17] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 1 větu první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalované, která by jinak měla právo na náhradu nákladů řízení, nevznikly v řízení náklady nad rámec její běžné úřední činnosti. Z uvedených důvodů soud rozhodl, že žádnému z účastníků se právo na náhradu nákladů řízení nepřiznává.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 6. února 2020

Petr Mikeš
předseda senátu